

**Β΄ ΚΥΚΛΟΣ Τ.Ε.Ε.
ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ****ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ****ΕΝΟΤΗΤΑ Α΄:**

1. Σύμφωνα με το κείμενο, οι λόγοι που οδηγούν τους νέους στα ναρκωτικά και τη βία είναι :
  - η ψευδαίσθηση της αφθονίας που τους παρέχει η σύγχρονη καταναλωτική κοινωνία χωρίς όμως να τους παρέχει την δυνατότητα για την απόκτησή της.
  - η ανεργία και η αναξιοκρατία.
  - η κρίση της οικογένειας και των ερωτικών σχέσεων.
  - το χαμηλό επίπεδο της σύγχρονης εκπαίδευσης και ο στείρος χαρακτήρας της.
  - η υποταγή του ανθρώπου στα τεχνολογικά επιτεύγματα που τον απομονώνει από τους άλλους.
  - η μίμηση ξένων προτύπων που προκαλεί αλλοτρίωση.
  - η προβολή σαθρών προτύπων από τον κόσμο των ενηλίκων που διδάσκουν τον αριβισμό, την κυνικότητα, το φανατισμό, τη βία.
  - η προβολή των προτύπων βίας από τα ΜΜΕ και τον κινηματογράφο.
2. Ο συγγραφέας διατυπώνει την άποψη ότι, ενώ η σύγχρονη εκπαίδευση παρέχει θεωρητικά στους νέους τη δυνατότητα να αποκτήσουν μια διευρυμένη μόρφωση, αυτή η δυνατότητα αναιρείται από την υλική και πνευματική μιζέρια του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, ενώ παράλληλα υποστηρίζει ότι η υποταγή του ανθρώπου στα τεχνολογικά επιτεύγματα αλλοτριώνει τους χρήστες τους και τους απομονώνει κοινωνικά. Πράγματι, η άποψη του συγγραφέα για την κατάσταση της ελληνικής εκπαίδευσης βρίσκεται πολύ κοντά στην πραγματικότητα, αφού το ελληνικό σχολείο δεν έχει ως στόχο του τη δημιουργία ανθρώπων με ευρείς πνευματικούς ορίζοντες αλλά λειτουργεί απλά ως προθάλαμος του πανεπιστημίου. Και το ίδιο το πανεπιστήμιο όμως περιορίζεται στην παροχή στείρων και απαρχαιωμένων γνώσεων, χωρίς την άσκηση οποιουδήποτε ερευνητικού έργου. Παράλληλα, η υπερβολική τεχνολογική ανάπτυξη υποδουλώνει τον άνθρωπο, αφού ασκεί τρομακτική επίδραση επάνω του, τον γοητεύει και του υποβάλλει την ιδέα ότι δεν μπορεί να ζήσει χωρίς αυτή, μεταβάλλοντάς τον έτσι σε απλό «εξάρτημα» των υπερσύγχρονων πολυμέσων, χωρίς βούληση και δυνατότητα αυτενέργειας και πολλές φορές χωρίς κοινωνική ζωή, τη στιγμή που η ενασχόλησή του μ' αυτή απορροφά όλον τον ελεύθερο χρόνο του.

ΕΝΟΤΗΤΑ Β΄ :

1. α. Ο συγγραφέας στο κείμενό του, για να κάνει επίκληση στο συναίσθημα, χρησιμοποιεί ως εκφραστικά μέσα τη μεταφορά (π.χ. «νανουρίζουν τη συνείδησή τους», «ρίχνουν το λίθο του αναθέματος», «ανεμοσκόρπισμα της οικογένειας», «νιώθουν ανήμποροι μπρος στις Σειρήνες», «κοινωνικός κανιβαλισμός», «να χτίσουν μια υγιή ζωή», κ. ά.), τη χρήση του α΄ ενικού προσώπου (όταν θέλει να δώσει εξομολογητικό κι υποκειμενικό τόνο στο κείμενό του) και του α΄ πληθυντικού (δημιουργώντας έτσι ένα συναίσθημα οικειότητας με τον αναγνώστη). Επίσης σε πολλά σημεία το ύφος του γίνεται ειρωνικό και πικρόχολο, για να εκφράσει την αποδοκιμασία του στο σύγχρονο τρόπο ζωής που παρασύρει τους νέους στα ναρκωτικά και τη βία. Αυτό το επιτυγχάνει με τη συχνή χρήση των εισαγωγικών, που προσδίδουν στις λέξεις που περικλείουν ειρωνική χροιά (π.χ. «κοσμοπολίτικη ζωή», «»σπαθί», «ανοιχτή κοινωνία της αφθονίας», «περισσότερες ευκαιρίες», «βίδες» κ. ά.). Τέλος χρησιμοποιεί συναισθηματικά φορτισμένες λέξεις και φράσεις (π.χ. 5^η § : η αναφορά στο σαιξπηρικό ήρωα και η αυτούσια μεταφορά του λογοτεχνικού αποσπάσματος, 15^η § : συναισθηματικά φορτισμένες φράσεις, όπως «κοινωνικό κανιβαλισμό», «τερατώδη μητροκτονία της Φύσης», «πολέμους, γενοκτονίες, ολοκαύτωμα, σφαγές...» κ.ά.), για να μεταδώσει στον αναγνώστη κατά κύριο λόγο το συναίσθημα της οργής απέναντι στις σύγχρονες κοινωνικές συνθήκες που οδηγούν τους νέους στην αυτοκαταστροφική τους συμπεριφορά.

β. Ο συγγραφέας στη 2^η και 3^η παράγραφο του κειμένου προσπαθεί να τεκμηριώσει την άποψη ότι υπάρχει μια τρομαχτική αύξηση της χρήσης ναρκωτικών και της άσκησης βίας σε έμψυχα και άψυχα ανάμεσα στους νέους. Για το λόγο αυτό επικαλείται τα αποτελέσματα έρευνας που ανακοινώθηκαν σε συνέδριο του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου με θέμα «Προκλήσεις στη σχολική κοινότητα. Έρευνα – παρέμβαση», τα στοιχεία της οποίας τα παραθέτει με ακρίβεια στην 3^η παράγραφο («Μέσα σε πέντε... ομάδα παραβατικής δράσης...»). Αυτά τα τεκμήρια, που έχουν τη μορφή στατιστικών στοιχείων, ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα και ισχυροποιούν την άποψη του συγγραφέα, αφού αποδεικνύουν τη θέση του σχετικά με την έξαρση της βίας και των ναρκωτικών στις τάξεις των νέων.

γ. Δομή 3^{ης} §:

Θεματική περίοδος : Δεν υπάρχει.

Λεπτομέρειες / Σχόλια : «Μέσα σε πέντε μόλις χρόνια ... οργανωμένη ομάδα παραβατικής δράσης».

Κατακλείδα : «Μ' άλλα λόγια ... για τους άλλους»

Τρόπος ανάπτυξης 3^{ης} §:

Η παράγραφος αναπτύσσεται με τη **μέθοδο των παραδειγμάτων**, αφού χρησιμοποιεί ως παραδείγματα τα στοιχεία των στατιστικών ερευνών για να μας αποδείξει την παραβατική συμπεριφορά των νέων.

2. α.

Θετικός	Συγκριτικός	Σχετικός Υπερθετικός	Απόλυτος Υπερθετικός
- λίγο	λιγότερο	-	ελάχιστα
	πιο λίγο	-	πολύ λίγο
- πολλούς	περισσότερους	τους περισσότερους	-
	πιο πολλούς	τους πιο πολλούς	πάρα πολλούς
- οργανωμένη	-	-	-
	πιο οργανωμένη	την πιο οργανωμένη	πολύ οργανωμένη
- άνετη	ανετότερη	η ανετότερη	ανετότατη
	πιο άνετη	η πιο άνετη	πολύ άνετη
- καλά	καλύτερα	τα καλύτερα	άριστα
	πιο καλά	τα πιο καλά	πολύ καλά

β. ευκαταφρόνητο : ασήμαντο (αξιοκαταφρόνητο)

κατατρύχονται : βαδανίζονται (ταλαιπωρούνται, καταπονούνται)

κανιβαλισμό : αγριότητα

αμέτρητες : αναρίθμητες (ανυπολόγιστες, άπειρες, πολυπληθείς)

αντιξοότητες : δυσκολίες (δυσχέρειες, αναποδιές)

Ενδεικτικές φράσεις :

- Στο λαχείο κέρδισε το διόλου ευκαταφρόνητο ποσό των δύο εκατομμυρίων ευρώ.
- Παρά τις αντιξοότητες που αντιμετώπισε στη ζωή του κατόρθωσε να δημιουργήσει μια θαυμάσια οικογένεια και μια αξιοζήλευτη καριέρα.

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ΄ :

1. Το δοκίμιο ασχολείται με την αύξηση των κρουσμάτων βίας και ναρκωτικών ανάμεσα στους νέους και διερευνά τα αίτια αυτής της κατάστασης. Οι Έλληνες γονείς περιορίζονται συχνά στην επιφανειακή εκτέλεση των καθηκόντων τους κι αδιαφορούν για τα προβλήματα των παιδιών τους, με αποτέλεσμα ένα ποσοστό να στρέφεται στα ναρκωτικά και τη βία, όπως αποδεικνύουν στατιστικές έρευνες. Για το πρόβλημα δεν ευθύνονται οι ίδιοι οι νέοι αλλά οι αντιφάσεις της εποχής, που τους δημιουργεί την ψευδαίσθηση ότι μπορούν να απολαύσουν τις παροχές της, ενώ στην πραγματικότητα αντιμετωπίζουν την ανεργία, την κρίση στις οικογενειακές και ερωτικές σχέσεις, τη στείρα παιδεία και την πνευματική υποδούλωση στα ξένα πρότυπα. Μέσα στην απογοήτευσή τους οι νέοι στρέφονται στον κόσμο των «μεγάλων», όπου όμως συναντούν μόνο αρνητικά πρότυπα. Έτσι, κάποιοι οδηγούνται στην παραβατικότητα ελπίζοντας να νιώσουν «δυνατοί». Στον αντίποδα βρίσκονται οι περισσότεροι νέοι που αγωνίζονται για έναν καλύτερο κόσμο.

(139 λέξεις)

2. **Τίτλος :** «Παιδική εγκληματικότητα : η “πληγή του ... μέλλοντός μας”.»

ΠΡΟΛΟΓΟΣ :

- Αναφορά στην έκταση που έχει προσλάβει το φαινόμενο και σχολιασμός της εκφώνησης του κειμένου ή
- Ένταξη του φαινομένου στα πολλαπλά προβλήματα που αντιμετωπίζει η σύγχρονη κοινωνία και τονισμός της πολυπλοκότητάς του λόγω του ευαίσθητου της ηλικίας και της ψυχοσύνθεσης των νεαρών δραστών και των ποικίλων παραγόντων που οδηγούν στη δημιουργία του.

ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ :**Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΩΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΓΟΝΟΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ**

- Η ίδια η οικογένεια συχνά ασκεί βία, συνειδητά ή ασυνειδητά. Οι γονείς, που θέλουν τα παιδιά τους «κατ' εικόνα και καθ' ομοίωση» βιάζουν την ελεύθερη προσωπικότητα των παιδιών λειτουργώντας αυταρχικά. Η ανωριμότητα των γονιών εξωτερικεύεται με ωμότητα, έντονες αντιπαραθέσεις και συγκρούσεις. Τραυματίζεται η αδιαμόρφωτη νεανική ύπαρξη, απουσιάζει η γόνιμη επαφή και χάνεται το διαπροσωπικό άνοιγμα. Όταν η αλήθεια δεν προκύπτει μέσα από το διάλογο, αλλά επιβάλλεται, ο νέος συμπιέζεται, νιώθει άσχημα.

- Ο άκριτος φιλελευθερισμός, η ανοχή των γονιών κάνουν τα παιδιά να νιώθουν απροστάτευτα και αδύναμα στις δυσκολίες της ζωής, συχνά δεν ελέγχονται, στρέφονται σε επιθετικά παιχνίδια και σε αχαλίνωτη συμπεριφορά.
- Συχνά οι γονείς δε διαθέτουν χρόνο για να κατανοήσουν τα προβλήματα του παιδιού τους. Η επικοινωνία των μελών είναι μειωμένη, περιορίζεται μόνο σε ορισμένα από τα προβλήματα.
- Το αίσθημα καταρράκωσης και παραγκωνισμού εξαιτίας της μη αναγνώρισης από τα υπόλοιπα μέλη. Δεν μπορεί κανείς να ζησει δίχως την αναγνώριση του εαυτού του από τον άλλον. Η αναγνώριση αυτή είναι θεμελιακή. Η βία συχνά είναι μια ενεργός απάντηση στο απειλητικό βίωμα της μη αναγνώρισης από τον άλλο. Η απόρριψη του εαυτού γεννά μια αγωνία που ελκύει βία. Το ναρκισσιστικό πλήγμα που επιφέρει η άρνηση του άλλου στερεί την ίδια την αναγνώριση του εαυτού, στερεί τη δυνατότητα ύπαρξης.
- Το μίσος σ' ένα ανεπιθύμητο παιδί. Το παιδί πληρώνει τις συνέπειες μιας φιλονικίας των γονιών και γίνεται το αντικείμενο της εκτόνωσης τους.
- Η μητέρα μετατοπίζει τη διάψευση των προσδοκιών της από τον άνδρα της στο παιδί της και το παιδί γίνεται απόδοιομπαίος τράγος της μητέρας του, η οποία του επιρρίπτει όλα όσα τη δυσαρεστούν στον άνδρα της και δεν τολμά να του τα πει.
- Το πρόβλημα της παιδαγωγικής αμηχανίας. Η οικογένεια συχνά δεν ξέρει τι να διδάξει, πώς και προς τα πού να οδηγήσει τα νεαρά μέλη της.

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΩΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΓΟΝΟΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ

- Ο μηχανισμός της παιδείας, όταν δεν παρέχει τα κατάλληλα ερεθίσματα στη νεολαία – ολόπλευρη μόρφωση και αγωγή – καθίσταται ενισχυτικός παράγοντας νεανικής και παιδικής βίας, κατακρεουργώντας την ψυχή των νέων. Με τη διαρκή και στείρα αποστήθιση περιχαράκωνεται η σκέψη των μαθητών και χάνεται η φαντασία. Η κατάρρευση της υπερεντατικοποιημένης σχολικής εργασίας, καταπιέζει την εσωτερικότητα των μαθητών, ενώ καταργεί τη σφαιρικότητα και απομακρύνει από το ιδανικό της διαμόρφωσης μιας ολοκληρωμένης προσωπικότητας.
- Το μέγεθος των σχολικών συγκροτημάτων. Στα σχολεία – μαμούθ ο αριθμός των επιθετικών μαθητών και των επιθετικών πράξεων είναι πολύ υψηλότερος από ό,τι σε μικρότερα σχολεία. Η πυκνότητα και η ανωνυμία αποτελούν αφύσικες συνθήκες διαβίωσης για κάθε νέο και οδηγούν δε μεγαλύτερη ετοιμότητα για επιθετική συμπεριφορά βέβαια πάντα σε σχέση με άλλους παράγοντες. Είναι γνωστό ότι η συγκρότηση πολυπληθών ομάδων υπονομεύει την κοινωνική συνοχή, μειώνει το

αίσθημα ευθύνης, υποσκάπτει τα θεμέλια της κοινωνικής αλληλεγγύης, τα άτομα χάνουν την ατομικότητα τους και αισθάνονται ανώνυμα.

- Σημαντική προϋπόθεση για την ομαλή συμβίωση του ανθρώπου με τους συνανθρώπους του αποτελεί η ύπαρξη ενός προσωπικού χώρου, μιας προσωπικής «επικαιρότητας». Η έλλειψη ενός τέτοιου χώρου εντείνει τις συναισθηματικές προϋποθέσεις που οδηγούν σε εκδήλωση της επιθετικότητας. Στα περισσότερα σχολεία που λειτουργούν με βάρδιες είναι αδύνατον ο μαθητής να ταυτιστεί με τους χώρους τους γι' αυτό πολλοί μαθητές καταστρέφουν αδυσώπητα το κτίριο και τον εξοπλισμό του.
- Ο περιορισμός της κινητικότητας, ο υπερβολικός φόρτος εργασίας, η εξεταστικομανία, η σύγκρουση ρόλων παιδιών – δασκάλων, η βαθμολογία και το ανταγωνιστικό κλίμα δημιουργούν άγχος στους μαθητές, εφόσον αυτοί αδυνατούν να επενεργήσουν στο περιβάλλον τους. Το άγχος ενεργοποιεί τη βία.
- Η έλλειψη κινήτρων, για μάθηση που διαπιστώνουν εκπαιδευτικοί και γονείς. Το σχολείο γίνεται διαμετακομιστικός σταθμός για τα ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και δεν ενεργοποιεί κίνητρα για μάθηση. Όλα αυτά δημιουργούν στο άτομο πολλές απογοητεύσεις και ματαιώσεις αφού αδυνατεί να ικανοποιήσει ζωτικές του ανάγκες. Στη ρίζα κάθε επιθετικής συμπεριφοράς ενεδρεύει η ματαίωση, η διάψευση μιας ζωτικής για το άτομο ανάγκης.
- Τέλος η εκδήλωση της επιθετικής συμπεριφοράς στο σχολείο πρέπει να οφείλεται σε σημαντικό βαθμό στην αντικοινωνική συμπεριφορά των μελών της ομάδας των συνομηλίκων, η οποία επηρεάζει γενικά τη συμπεριφορά των εφήβων. Το κενό που αφήνουν οι μεγάλοι στη ζωή των νέων το καλύπτει συνήθως η ομάδα των συνομηλίκων, όπου σε πολλές περιπτώσεις η αναγνώριση κερδίζεται με αντικοινωνικές δραστηριότητες.

ΒΙΑ ΚΑΙ Μ.Μ.Ε.**«Η τηλεόραση είναι το σχολείο του εγκλήματος»**

- Σύμφωνα με μελέτες αμερικανών επιστημόνων: «Ένα παιδί, που τελειώνει το δημοτικό σχολείο, έχει παρακολουθήσει 8 χιλιάδες φόνους και 100 χιλιάδες άλλες πράξεις βίας στην τηλεόραση». Ο καθένας αντιλαμβάνεται πως αυτό το τηλεοπτικό λουτρό βίας δε γίνεται να μην επηρεάσει τον ψυχικό κόσμο και την συμπεριφορά των παιδιών. Έχει μάλιστα αποδειχθεί, πάλι από επιστημονικές μελέτες πως: «Τα παιδιά που παρακολουθούν προγράμματα με βία, ακόμη και στη μορφή κινούμενων σχεδίων, εμφανίζουν έντονες ροπές επιθετικής συμπεριφοράς». Γι' αυτό κανείς πια δεν αμφιβάλλει πως η παραγόμενη απ' την τηλεόραση βία αναπαράγει και πολλαπλασιάζει τη συνολική βία των κοινωνιών μας. Ο Καρλ Πόπερ τονίζει: «Η τηλεόραση παράγει βία και την εισάγει στις οικογένειες που διαφορετικά δε θα τη γνώριζαν». Η τηλεοπτική βία εξοικειώνει και εθίζει τα παιδιά στη βία αμβλύνοντας τις αντιδράσεις τους στις φρικαλέες εικόνες της και αποδυναμώνοντας όλες εκείνες τις ηθικές αναστολές που αποτρέπουν αντικοινωνικές συμπεριφορές. Αν μ' αυτό συνυπολογιστεί η σύγχυση απ' τα παιδιά τηλεοπτικής και πραγματικής βίας, αλλά κι οι έντονες τάσεις μίμησης στις μικρές ηλικίες, θα συνειδητοποιήσουμε την αμαρτωλή σχέση τηλεοπτικής και παιδικής βίας χωρίς να παραγνωρίσουμε πως αυτή η αμαρτωλή σχέση αφορά και τη συνολική βία των σύγχρονων κοινωνιών. Πρόκειται για τεράστια απειλή εναντίον του πολιτισμού μας που πρέπει ν' αντιμετωπιστεί γρήγορα και αποτελεσματικά. Το μέγιστο αίτημα (δικαίωμα) της ελευθερίας στα Μ.Μ.Ε. εμπεριέχει την υποχρέωση τους να σέβονται το ρόλο τους και το θεατή.
- Τα Μ.Μ.Ε., σήμερα, παράγουν και αναπαράγουν βία, γίνονται μέσα παραπληροφόρησης και προπαγάνδας. Η κερδοσκοπία και ο αθέμιτος ανταγωνισμός λειτουργούν καταπιεστικά αλλά και καταλυτικά στον νέο θεατή – αναγνώστη – δέκτη. Η πλύση εγκεφάλου, οι διαστρεβλωμένες αλήθειες, οι χαλκευμένες ειδήσεις, οδηγούν στην φαλκίδευση του συνειδησιακού βάθους του νέου. Τα διαβρωτικά όσο και σαθρά κοινωνικά και οικονομικά πρότυπα μαγνητίζουν, αποπροσανατολίζουν και επιβάλλουν αλλοτριωτικούς τρόπους ζωής, δεν καλλιεργούν την υπευθυνότητα αλλά δυσχεραίνουν την ωρίμανση των νέων.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ :

Μπροστά, λοιπόν, στον κίνδυνο που ελλοχεύει και απειλεί το πιο ευαίσθητο κομμάτι της κοινωνίας μας κρίνεται αναγκαίος ο περιορισμός της άσκοπης προβολής βίας από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και η ενεργοποίηση του οικογενειακού και εκπαιδευτικού θεσμού για την ανάπτυξη των αντιστάσεων των παιδιών απέναντί της.